

Grunden og en Anden Græsningstretten, saa skal efter Lovgivningen den, der har Græsningstretten, have en Deel af Grunden til Eiendom. Deraf kommer det netop, at, dersom Fabrikken har Eiendomsret, om end med Tilbagefaldsret, saa vil den ligefrem blive berettiget til Jagtretsafføsning paa den Jord, som ved Udskiftningen tilfalder den til Eiendom. Det andet Alternativ er, at Staten lader Græsningstretten blive, som den er, og vedbliver at tage sine Træer. Hvor der nu finder Græsning Sted i Skoven, fornyes som bekendt Skoven ikke; de Træer, der nu ere, faaer Staten, men eftersom Træerne borttages, faaer den i Gjæringen ikke nogen Nytte af Jorden; jeg seer idetmindste ikke, hvad Staten kan faae ud af den. Endelig maa jeg bemærke, at, naar der skal være Fredskov i den nordlige Deel af Dyrehaven — og det er et betydeligt Foretagende, som ei kan opgives, at vinde 500 Edr. Land til Fredskov —, saa skal man indhegne Fredskovsarealet, og Staten kommer altsaa til at omhegne ikke blot det Areal, Fabrikken skulde have til fuld Eiendom efter Lovudkastet, men alle 54 Edr. Land; og, som jeg alt har bemærket, den Retning, hvortil Hegnet vil komme til at gaae, er uheldig.

Det var disse Grunde, der foranledigede mig som Domainedirecteur til at antage, at Fordelen af det Stykke Land, man afgav til Fabrikken, ikke, om man end ei tog Hensyn til andre mindre Fordelse, Staten ellers vandt, stod i Misforhold til de Goder, der opnaaedes. Jeg skal ivortigt med den ærede Finansminister villigt erkjende, at det er Noget, der er en Skjønssag. Naar der saaledes handles om en af Statens Eiendomme, kan jeg paa ingen Maade antage, at, fordi Regjeringens Anskuelse ikke gaaer igjennem, der derfor deri skulde ligge nogen Misbilligelse. Det er alle tre Statsmagter, der skulle være enige om, at det, som man faaer for det, man afhænder, er tilstrækkeligt, og der kan være megen Forskjel, selv naar man har blot med en reen Eiendom at gjøre, med Hensyn til Meningen om, at den Eiendom, som man faaer for en anden Eiendom, er tilstrækkelig. Her, hvor der desuden kan være Spørgsmaal om Omsanget af Rettighederne til Eiendommene, om Interessentfabet

stet ingen Ret har til selve den Grund, hvorpaa Bygningerne staae, og om det ei er en blot Brugsret, som Fabrikken har, og der ikke nogenstunde kan give Jagtret paa det Territorium, der er undergivet samme, er det vistnok ganske naturligt, at man kan komme til et andet Resultat end det, hvortil man er kommen under en anden Forudsætning. Jeg troer imidlertid, at jeg har anført Saameget, at man vil anerkjende, at det ikke er saa ganske hen i Veiret, at man er gaaet ind paa Underhandlingernes Resultat i denne Anledning, naturligtvis under den Betingelse, at det blev bifaldet af begge Thingene og blev vedtaget ved Lov. Dette Sidste er ogsaa under Forhandlingerne med Interessentfabet klart, tydeligt og bestemt sagt det. Forresten vedkommer Sagen, efter min nærværende Stilling, ikke mig, men, da den har vaakt endeel Opmærksomhed, har jeg, som sagt, troet at burde anføre de Grunde, der have bevæget mig til at fremkalde det foreliggende Lovforslag.

Stampe: Hvorvidt det høitærede Thing efter den høitærede Finansministers Hentydning skulde beslutte sig til at overgive denne Sag til nærmere Overveieelse og Drøftelse i Udvalget, ialtsald med en Forstærkning af samme, derpaa skal jeg for Diebliffet ikke indlade mig. Jeg troer, at der maaskee nok kunde være Anledning dertil efter det Foredrag, vi have havt Leilighed til at høre af den høitærede Finansminister. Det forekommer mig imidlertid, hvad den høitærede Indenrigsminister vel ikke ligefrem har udtalt, men hvad der dog synes at ligge i hans Foredrag, at det for Diebliffet omtrent er ligegyldigt, enten Interessenterne i Raadvaddams Fabrik have Fabrikens Grund til Eiendom eller blot til Brug. Jeg troer heller ikke, at dette Spørgsmaal for Diebliffet foreligger til Afgjørelse; thi jeg maa med den høitærede Indenrigsminister være enig i, at der neppe nogenstunde paa Grund af den Veliggenhed, denne Fabrik har, og den ypperlige Vandræft, den er i Besiddelse af, kan blive Spørgsmaal om at nedlægge Fabrikken, og altsaa vil Spørgsmaalet om, hvorvidt Fabrikken er i Besiddelse af den ene eller den anden af disse Rettigheder, Eiendomsret eller Brugsret, efter